

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXES RELATIVES AL DRET A UNA CONVIVÈNCIA PACÍFICA I EL DRET A LA PARTICIPACIÓ (PARCS, JARDINS I PLATGES)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En dates 9 i 14 de setembre de 2021, el ciutadà va presentar dues queixes en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- La seva disconformitat per la manca de control per part dels serveis municipals dels **mals usos que es feien dels jardins de Mercè Plantada**, situats en un interior d'illa.
- Algunes de les persones propietàries dels gossos que els utilitzaven incomplien les indicacions dels cartells que hi havia, com ara l'horari d'ús des de les 10 fins al capvespre, les prohibicions de trepitjar la gespa i de banyar-se en els estanys, així com l'obligació de portar els gossos lligats.
- A part de les molèsties que aquests actes incívics provocaven a les persones veïnes, els orins d'aquests animals havien fet malbé els pilars de les edificacions.
- Algunes persones veïnes s'havien queixat en diverses ocasions per aquests fets, però quan hi assistia el personal municipal es limitava a parlar amb les persones infractores sense imposar cap sanció en relació amb els fets denunciats.
- D'altra banda, en data 3 de març de 2020, sis comunitats de veïns que representaven a 560 famílies residents a la zona que conforma el denominat Nou Eixample Marítim, havien presentat un escrit en el qual sol·licitaven **l'adequació i recuperació de l'espai públic dels jardins de Mercè Plantada, i també dels de Creu Casas i dels d'Alícia de Larrocha**, ja que feia molt temps que es donaven una sèrie de problemàtiques.

- En la sessió virtual del Consell de Barri de la Vila Olímpica de Poblenou, de data 1 de desembre de 2020, havien reclamat la resposta a l'escrit presentat al regidor del Districte de Sant Martí, qui es va comprometre a facilitar-los-la.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de les queixes i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Àrea de Prevenció i Seguretat i al Districte de l'Eixample** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 15 de setembre de 2021, es va sol·licitar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat les actuacions dutes a terme en relació amb els incompliments normatius comprovats de les persones que porten els seus gossos als jardins d'aquests interiors d'illa, i el 5 d'octubre de 2021 es va sol·licitar al Districte de Sant Martí els motius pels quals no s'havia respost la petició de data 3 de març de 2020, així com les actuacions previstes de dur a terme per solucionar les diverses problemàtiques que s'exposaven en l'escrit.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 15 d'octubre de 2021 i 9 de juny de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen el següent:

L'any 2021 es van fer intervencions i denúncies administratives a algunes persones per no tenir els seus gossos controlats als jardins de Mercè Plantada i l'equip de Policia de Barri també es va dedicar a informar i corregir algunes conductes incíviques.

Aquests jardins són una de les zones específiques en les quals es fa un seguiment i control de les possibles conductes incíviques per part dels operatius policials. També s'inclouen quan es fan campanyes de comprovació de la situació administrativa i d'estada d'animals domèstics a la via pública.

L'Equip de Policia de Barri ha fet una anàlisi de la situació dels tres jardins d'interior d'illa i considera que no estan equipats per facilitar una adequada convivència entre

els diversos usuaris, ja que es tracta d'espais verds molt freqüentats pel veïnat, que, tanmateix, no té altres àrees habilitades per a gossos a prop.

Per la qual cosa, **des de la Guàrdia Urbana de Barcelona**, més enllà de denunciar les infraccions que puguin cometre les mateixes persones veïnes, **s'ha traslladat una proposta a la Regidoria del Districte de Sant Martí per millorar l'espai duent a terme una reforma integral dels tres jardins afectats.**

Segons la proposta plantejada, en aquesta reforma s'haurien de delimitar clarament les àrees habilitades per a gossos, de les destinades a parc infantil i les corresponents a aparells per fer exercici físic, així com millorar la il·luminació i els cartells informatius de la normativa municipal.

Des del Districte de Sant Martí s'informa que les illes Ferrater, on hi ha els jardins de Mercè Plantada, de Creu Cases i d'Àlicia Larrocha, **són tres interiors d'illa públics, de titularitat municipal, que s'obren poc abans de les 10 del matí i es tanquen cap al capvespre**, tal com s'indica en els pictogrames.

Quant a l'enllumenat original dels jardins, s'indica que era fet amb unes peces de disseny que donaven una il·luminació totalment insuficient i que no complia ni els requisits normatius elèctrics ni d'il·luminació basats en criteris de perspectiva de gènere. Per aquest motiu, s'ha hagut de canviar l'enllumenat en els tres jardins, l'any 2022 s'ha fet l'últim que quedava que era el de Mercè Plantada.

Quant al manteniment del verd, s'indica que probablement es realitza amb més intensitat que en la resta d'espais verds de la ciutat, ja que la densitat de plantació en origen va ser excessiva i la separació dels edificis era incorrecta, per la qual cosa el veïnat pateix molèsties i se'ls requereix un manteniment continu.

Així mateix, s'informa que les espècies d'arbres seleccionades en el disseny inicial no van ser les més adequades per la poca adaptació a les condicions climàtiques de la zona, motiu pel qual aquests exemplars ja no es replanten, únicament s'han replantat cinc pruneres vermelles en els jardins de Creu Cases. Molts arbres que no s'havien adaptat bé han hagut de ser retirats per seguretat i s'han tapat els escocells.

D'altra banda, la gespa ressemblada en diverses ocasions no ha prosperat a causa de l'ús intensiu per part de persones i gossos, afegit a les errades de disseny d'alguns dels parterres, situats a l'ombra de l'arbrat. Les jardineres dels jardins de Creu Cases s'han replantat l'any 2022 amb plantes que presenten parts punxants per tal de dissuadir les trepitjades.

Finalment, s'informa que durant els 20 mesos que van des de l'1 de setembre de 2021 fins al 30 d'abril de 2022 s'han fet 142 trucades al 112 i s'han tramitat 9 queixes a través del sistema de gestió de reclamacions IRIS en relació amb els jardins Creu Cases i 1 trucada al 112 i 2 IRIS dels jardins Mercè Plantada; no en consta cap dels jardins d'Àlícia de Larrocha.

De tots aquests requeriments, la GUB ha fet les gestions següents: en 99 ocasions ha assignat una patrulla que s'ha pogut desplaçar al lloc dels fets en 49 dels casos, però només ha constatat les molèsties en 3 ocasions, les altres 46 no s'han comprovat les molèsties denunciades; en 50 altres casos s'ha hagut d'anul·lar el servei perquè han sorgit incidents més greus.

S'ha constatat que les persones requeridores acostumen a ser les mateixes i en 8 mesos consta una persona que ha trucat 40 vegades, una altra 19 i una altra 35.

També s'ha observat que algunes persones veïnes de les illes objecte d'estudi fan ús dels parcs quan ja estan tancats per passejar els seus gossos, ja que tenen accés des de l'interior de les seves finques.

Des de l'Equip de Policia de Barri es té contacte amb les persones requeridores i s'assisteix a les reunions periòdiques amb el veïnat, la Regidoria del Districte i els altres departaments implicats. En la reunió celebrada el 27 d'abril de 2022 **es va acordar de recordar als propietaris dels gossos de les seves obligacions, d'intentar ajustar-se a l'horari de tancament i fer un seguiment dels comportaments incívics.**

CONSIDERACIONS

1. La convivència amb els gossos

Aquesta Sindicatura sovint rep queixes en relació amb les molèsties que provoquen els lladrucs dels gossos. Normalment, aquestes queixes es reben quan es tracta d'àrees destinades a aquests animals que s'ubiquen en espais propers a habitatges, però en aquest cas, es tracta d'uns interiors d'illa envoltats d'edificis residencials on les mateixes persones veïnes porten els seus gossos a passejar.

Una de les recomanacions més freqüents per evitar les molèsties al veïnat afectat és la d'establir uns **horaris d'ús dels espais públics** per tal de garantir el descans de la ciutadania, ja que la manca de descans pot tenir efectes perjudicials per a la salut de les persones.

A banda dels problemes de salut que poden comportar els sorolls, també constitueixen una vulneració del dret fonamental a la intimitat personal i familiar, ja que afecten la intimitat de les persones i la inviolabilitat del seu domicili.

En el cas dels interiors d'illa objecte d'estudi ja s'ha establert un horari de funcionament per poder garantir aquests drets, per tant, només caldrà vetllar perquè les persones usuàries el compleixin.

Les ordenances municipals miren de regular la convivència com, per exemple, l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals, que disposa que els propietaris o conductors dels gossos estan obligats a adoptar les mesures necessàries per no pertorbar el descans dels veïns amb els lladrucs dels animals. Però en algunes ocasions això no és suficient i és necessari dedicar esforços a conscienciar la ciutadania del seu deure de respectar els drets de les altres persones.

Per aquest motiu, a banda d'assegurar el tancament puntual dels jardins a l'hora establerta es considera necessari dur a terme una **actuació informativa** amb les comunitats de veïns i veïnes implicades per garantir que es compleixi l'horari d'utilització, que actualment és des de les 10.00 hores fins al capvespre.

En l'informe municipal s'indiquen les actuacions dutes a terme en aquests jardins i les intervencions realitzades per la GUB, de les quals es constata que no s'han escatimat esforços, atenent allò que preveu l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana, per **preservar l'espai públic com un lloc de convivència i civisme, on totes les persones puguin desenvolupar en llibertat les seves activitats de lliure circulació, d'oci, de trobada i d'esbarjo, amb ple respecte a la dignitat i als drets dels altres.**

2. El manteniment dels jardins

Segons exposaven les persones veïnes, els jardins de Mercè Plantada, de Creu Casas i d'Alícia de Larrocha havien estat objecte d'abandonament per manca de manteniment i d'adequació de l'enjardinament per part de l'Ajuntament.

En l'informe que va elaborar el Districte s'admetien els **errors comesos en el disseny, tant de l'enllumenat com de la jardineria d'aquests interiors d'illa**, i s'exposaven totes les actuacions dutes a terme per solucionar els problemes existents.

Recordem que la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix que les autoritats municipals han d'ampliar i protegir els espais verds de la ciutat i garantir una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius (art. XVIII i XIX).

En aquest sentit, el consistori disposa del **pla Natura (2021-2030)**, com a full de ruta que guia les polítiques del verd a la ciutat, que té **la conservació i millora del verd com un dels seus eixos estratègics**, amb la finalitat d'aportar tant beneficis socials com ambientals que afavoreixin la millora de la qualitat de vida i el benestar a la ciutat.

Actualment, però, amb l'entrada en vigor el 7 de març de 2023 de la declaració d'excepcionalitat que implica restriccions en el consum d'aigua per la **situació greu de sequera**, resta prohibit l'ús d'aigua per al reg de jardins i zones verdes, ja siguin públiques o privades, si no es fa reutilitzant aigües de pluja recollides de les teulades o bé amb aigües regenerades procedents de depuradora.

Per aquest motiu, només s'ha d'utilitzar la mínima quantitat d'aigua que sigui indispensable per garantir la supervivència d'arbres i plantes i possiblement l'aspecte de molts jardins i zones verdes de la ciutat es deteriorarà amb l'aplicació d'aquestes mesures restrictives en el consum d'aigua.

D'altra banda, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix que les autoritats municipals puguin adoptar, sobre la base del principi de precaució, **accions per protegir els espais verds** (art. XVIII).

En el cas dels tres jardins interiors d'illa, es feia referència als desperfectes que causaven els gossos, i és en aquest punt que considerem que el consistori s'ha d'esmerçar per tal d'**evitar que els gossos facin malbé les zones verdes** de les quals encara podem gaudir.

Així, es recomana continuar amb les campanyes de **sensibilització i conscienciació** necessàries per aconseguir la col·laboració de les persones que tenen o passen gossos, a l'hora de tenir actituds cíviqües i de respecte de les zones verdes.

3. Les peticions de la ciutadania

En data 3 de març de 2020, els presidents de sis comunitats de propietaris de l'entorn dels jardins de Mercè Plantada, de Creu Casas i d'Alícia de Larrocha, que representen un total de 560 famílies, van registrar una petició d'adequació i de recuperació

d'aquests espais públics ubicats en interior d'illa. El consistori no va donar resposta a la sol·licitud presentada.

Per aquest motiu, aquesta institució va demanar específicament al Districte quina previsió de resposta tenia pel que feia a l'escrit presentat en relació amb les millores proposades dels jardins. A la resposta municipal que vam rebre no s'indicava aquesta dada, tot i que hi constava un informe de la GUB de data 3 de maig de 2022, en què s'instava a donar resposta a les persones que havien confiat els seus problemes a l'Ajuntament.

Recordem que els requisits mínims que exigeix la llei pel que fa a la informació que cal donar a les decisions de l'administració conviuen amb crides a la participació ciutadana en els afers públics i amb la creixent demanda d'informació i transparència envers les administracions públiques.

En aquest sentit, existeix un reclam social plenament legítim perquè l'Administració pública sigui proactiva en l'oferiment d'informació a la ciutadania per tal que aquesta, si ho desitja, hi pugui accedir de manera fàcil, ràpida i intel·ligible.

El legislador s'ha fet ressò d'aquesta demanda, i la Llei 19/2014 de transparència, accés a la informació pública i bon govern, obliga les administracions a **abandonar una actitud passiva i facilitar l'accés a la informació**.

De la mateixa manera, els articles 30 i següents de la Carta municipal de Barcelona inclouen la garantia municipal de la participació ciutadana en les matèries que afectin més directament la ciutadania i l'accés a la informació municipal.

La legislació específica en matèria d'urbanisme també crida al foment de la participació i, per tant, a facilitar l'accés a la informació adient per part de les administracions intervinents. Així ho estableix l'article 8 del text refós de la Llei d'urbanisme i l'article 21 i següents del seu reglament.

En conseqüència, el fet de dialogar amb el veïnat pel que fa a una actuació urbanística que afectarà els seus habitatges és una actuació coherent amb la normativa vigent i la demanda social actual.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes

aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament ha estat adequada per gestionar els problemes de convivència i de manteniment de l'espai públic, però no ha estat ajustada a dret tenint en compte que no consta que s'hagi facilitat la resposta a la petició formulada pel veïnat.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Sant Martí** que valori la proposta plantejada de reforma de les illes Ferrater que componen el Nou Eixample Marítim.
- **Recomanar al Districte de Sant Martí** que fomenti la participació ciutadana, consensuant amb el veïnat les possibles solucions a les diverses problemàtiques que presenten aquests interiors d'illa.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que, a través de l'Equip de Policia de Barri, informi totes les comunitats de propietaris que tenen accés directe als jardins de la prohibició d'utilitzar-los fora de l'horari establert.
- **Recomanar a l'Institut Municipal de Parcs i Jardins** que, per evitar molèsties al veïnat, garanteixi el tancament dels jardins segons l'horari establert.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.